

Z ŻYCIA Politechniki Śląskiej

styczeń '96

Rok akademicki
1995/96

nr 4

W NUMERZE

- Relacja z posiedzenia Senatu
- Z prac JM Rektora
- Stopnie naukowe i stanowiska
- Zarządzenia i pisma okólne JM Rektora
- Współpraca z zagranicą
- Rektorzy w Watykanie
- Aspiracje i oczekiwania studentów I roku
- Kronika żałobna
- Profesor Stanisław Malzacher - wspomnienie pośmiertne

SENAT

■ Czwarte zwyczajne posiedzenie Senatu w r.ak.1995/96 odbyło się 8 stycznia z następującym porządkiem obrad: wyrażenie zgody na mianowanie na stanowisko profesora zwyczajnego prof.dra inż. Jana Mikosia, prof.dra inż. Józefa Gawrońskiego i prof.dra hab.inż. Korneliusza Mikscha, zasięgnięcie opinii w sprawie mianowania na stanowisko profesora nadzwyczajnego dra hab.inż. Marka Pronobisa i prof.dra hab.inż. Zygfrieda Nowaka, powołanie Uczelnianej Komisji Wyborczej, wyrażenie zgody na wmurowanie tablicy pamiątkowej poświęconej śp. profesorowi Zygmuntowi Gogolewskiemu oraz sprawy bieżące i wolne wnioski. Planowany punkt "wprowadzenie zmian w Regulaminie Samorządu Studenckiego" został wycofany, gdyż do posiedzenia Senatu nie udało się Radzie Delegatów podjąć wiążącej uchwały w tym zakresie.

W obradach Senatu uczestniczyło 37 członków i 6 zaproszonych gości.

■ Przed przystąpieniem do pierwszego roboczego punktu obrad JM Rektor życzył zebranym, a za ich pośrednictwem całej społeczności akademickiej, wszystkiego najlepszego w rozpoczynającym się nowym roku. JM Rektor przekazał również bardzo serdeczne pozdrowienia i życzenia od Ojca Świętego (o audiencji u papieża Jana Pawła II rektorów polskich uczelni w dniu 4 stycznia br. piszemy w innym miejscu).

■ Wniosek Rady Wydziału Budownictwa o mianowanie na stanowisko profesora zwyczajnego prof.dra inż. Jana MIKOSIA z Katedry Procesów Budowlanych zreferował Dziekan prof. A. MOTYCZKA.

Prof. J. Mikoś (l.65, doktorat - 1964 r., stanowisko docenta - 1968 r., tytuł profesora nadzwyczajnego - 1983 r.) jest pracownikiem Uczelni od 1954 r. Jest znanym i cenionym specjalistą w kraju i za granicą z zakresu nowych energooszczędnych i ekologicznych technologii budowlanych. Jego dorobek naukowy, dydaktyczny i organizacyjny, szczególnie po

uzyskaniu tytułu profesora, jest znaczący. Jest autorem lub współautorem ponad 100 prac naukowo-badawczych, w tym kilku technologii opracowanych i wdrożonych, ok. 60 publikacji i ponad 30 patentów krajowych i zagranicznych. Za prace te był wielokrotnie wyróżniany nagrodami Ministra Szkolnictwa Wyższego i Rektora Politechniki Śląskiej. Ponadto wydał (jako autor lub współautor) szereg monografii, skryptów i podręczników. W 1995 r. złożył do druku podręcznik pt. "Budownictwo ekologiczne". Jego dorobek w zakresie kształcenia młodej kadry jest również znaczący. Dotyczy on promotorstwa prac doktorskich, recenzji doktorskich (36) oraz opinii o dorobku naukowym w związku z mianowaniem na stanowisko docenta i profesora nadzwyczajnego. Od 1988 r. pełni funkcję kierownika Katedry Procesów Budowlanych, wcześniej przez 20 lat był zastępcą dyrektora Instytutu Technologii i Organizacji Budownictwa. W 1981 r., jako pierwszy na Wydziale, został wybrany w wolnych wyborach Dziekanem. Jest członkiem ISES Międzynarodowego Stowarzyszenia Energii Słonecznej oraz Polskiego Towarzystwa Energii Słonecznej ISES, członkiem szeregu Rad Naukowych, członkiem Komitetu Inżynierii Lądowej i Wodnej PAN, Sekcji Zastosowania Materiałów Budowlanych KILiW PAN, Sekcji Organizacji i Mechanizacji oraz Ekonomiki Budownictwa KILiW PAN oraz członkiem Zarządu Towarzystwa Naukowego Inżynierii Procesów Budowlanych. Ponadto był członkiem Komitetów Naukowych wielu konferencji naukowo-technicznych.

W imieniu Senackiej Komisji ds. Kadry Naukowej wniosek poparł prof. F. KRASUCKI. Senat w głosowaniu tajnym jednomyślnie wyraził zgodę na mianowanie na stanowisko profesora zwyczajnego.

■ **Wniosek Rady Wydziału Mechaniczno-Technologicznego o mianowanie na stanowisko profesora zwyczajnego prof. dra inż. Józefa GAWROŃSKIEGO** z Katedry Odlewnictwa przedstawił Dziekan prof. W. CHOLEWA.

Prof. J. Gawroński (l. 63, doktorat - 1964 r., stanowisko docenta - 1970 r., tytuł profesora nadzwyczajnego - 1980 r.) jest pracownikiem Uczelni od 1956 r. Jest uznanym specjalistą w zakresie krzepnięcia i krystalizacji stopów i kompozytów oraz w zakresie projektowania odlewów i technologii odlewniczych. Autor lub

współautor 36 prac naukowo-badawczych, 18 patentów i 2 wzorów użytkowych oraz ponad 120 publikacji w czasopismach krajowych i zagranicznych. Ponadto jest autorem 24 wdrożeń przemysłowych oraz promotorem 10 zakończonych prac doktorskich i 3 prac w toku. Po nominacji na profesora był organizatorem lub współorganizatorem 17 konferencji i seminariów naukowych o randze krajowej lub międzynarodowej. W latach 1982-90 pełnił funkcję dziekana i członka Senatu. Wcześniej był prodziekanem (1969-76), kierownikiem Ośrodka Dydaktycznego w Katowicach (1970-74). Od 1976 r. jest zastępcą dyrektora Instytutu Odlewnictwa (obecnie Katedry Odlewnictwa). Był członkiem wielu sekcji PAN, pełnił funkcję przewodniczącego Oddziału Stowarzyszenia Technicznego Odlewników Polskich w Gliwicach (1959-61), członka Zarządu Głównego tego Stowarzyszenia (1969-72) i wiceprezesa (1972-74). Jest członkiem Komitetu Redakcyjnego "Przeglądu Odlewnictwa".

Prof. F. KRASUCKI wyraził - w imieniu Komisji Senackiej - opinię pozytywną.

Senat poparł wniosek większością głosów (29 "tak", 3 "nie", 3 "wstrz.").

■ **Wniosek Rady Wydziału Inżynierii Środowiska i Energetyki o mianowanie na stanowisko profesora zwyczajnego prof. dra hab. inż. Korneliusza MIKSCHA** z Instytutu Inżynierii Wody i Ścieków zreferował JM Rektor.

Prof. K. Miksch (l. 52, doktorat - 1975 r., habilitacja - 1983 r., tytuł profesora - 1993 r.) jest pracownikiem Uczelni od 1969 r. Jego działalność naukowa związana jest z wykorzystaniem procesów biologicznych w inżynierii środowiska i dotyczy intensyfikacji i optymalizacji procesów biologicznego oczyszczania ścieków, regeneracji gleby i utylizacji odpadów na podstawie pomiarów aktywności metabolicznej drobnoustrojów. W swoim dorobku posiada: 83 publikacje (większość w językach kongresowych), 43 inne prace i ekspertyzy. Jest promotorem 3 zakończonych prac doktorskich, recenzentem czterech prac habilitacyjnych i 5 doktorskich oraz autorem 2 opinii wniosków o tytuł naukowy. Konsekwentnie rozwijana specjalizacja naukowa (własna i współpracowników) pozwoliła na powołanie specjalności dydaktycznej "Biotechnologia środowiskowa". W latach 1990-93 był dziekanem Wydziału Inżynierii Środowiska, a od 1993 r. jest dziekanem Wydziału Inżynierii Śro-

dowiska i Energetyki. Od 1984 r. jest kierownikiem Zakładu Biotechnologii Środowiskowej, wcześniej (1981-88) był zastępcą i dyrektorem Instytutu Inżynierii Wody, Ścieków i Odpadów. Odbył liczne staże zawodowe krajowe i zagraniczne. Był inicjatorem i organizatorem Międzynarodowej Konferencji "Ochrona Środowiska w regionach wielkoprzemysłowych" (1993) oraz cyklicznych sympozjów "Biotechnologia środowiskowa" (1990, 1993, 1995). Jest członkiem czterech Komitetów Naukowych PAN oraz kilku organów opiniodawczych, członkiem Polskiego Towarzystwa Mikrobiologicznego, Polskiego Towarzystwa Biochemicznego, PZiTS, Abwasertechnische Vereinigung ATV, a także polskim przedstawicielem w Sekcji Biotechnologii Środowiskowej Europejskiej Federacji Biotechnologicznej.

W ocenie Senackiej Komisji ds. Kadry Naukowej dorobek naukowy Kandydata zasługuje na uznanie i poparcie wniosku. Wniosek poparł również prof. J. BENDKOWSKI, podkreślając m.in. duże zaangażowanie Kandydata w organizowaniu międzynarodowego uniwersytetu w Zittau.

Wniosek został zaopiniowany pozytywnie przez Senat większością głosów (28 "tak", 4 "wstrz.").

■ **Wniosek Rady Wydziału Inżynierii Środowiska i Energetyki o mianowanie na stanowisko profesora nadzwyczajnego dra hab.inż. Marka PRNOBISA z Instytutu Maszyn i Urządzeń Energetycznych** zreferował Dziekan prof. K. MIKSCH.

Dr hab.inż. M. Pronobis (l.48, doktorat - 1981 r., habilitacja - 1993 r.) prowadzi badania w zakresie: intensyfikacji wymiany ciepła, modelowania procesów wymiany ciepła, wpływu zapylenia czynnika omywającego na wymianę ciepła i erozję rur w kotłowych powierzchniach konwekcyjnych oraz modernizacji kotłów i poprawy ich sprawności. Wyniki swych prac zamieścił w 47 publikacjach i 13 materiałach konferencyjnych. Wykonał szereg prac koncepcyjnych i projektowych w ramach współpracy z przemysłem. Jest promotorem 4 otwartych przewodów doktorskich. W ramach stypendium DAAD przebywał w dwóch uczelniach w Hamburgu (1991). Jego wieloletnie kontakty z Uniwersytetem Technicznym w Ostrawie zaowocowały m.in. powołaniem Go w skład Komisji Egzaminów Doktorskich tej uczelni oraz Komisji Grantów Republiki Czeskiej. Jest członkiem Komisji

Energetyki PAN i Kierownikiem Studium Doktoranckiego.

Kandydat uzyskał pozytywną opinię Komisji ds. Kadry Naukowej.

Senat zaopiniował wniosek pozytywnie większością głosów (34 "tak", 1 "nie", 1 "wstrz.").

■ **Wniosek Rady Wydziału Organizacji i Zarządzania o mianowanie na stanowisko profesora nadzwyczajnego prof. dra hab. inż. Zygryfda NOWAKA w Katedrze Organizacji Produkcji** przedstawił Dziekan prof. J. BENDKOWSKI.

Prof. Z. Nowak (l.63, doktorat - 1966 r., habilitacja - 1970 r., tytuł profesora - 1986 r.) od 1967 r. był samodzielnym pracownikiem nauki w Głównym Insytucie Górnictwa. Jego dorobek naukowy w zakresie wzbogacania i wykorzystania surowców mineralnych, kompleksowych problemów gospodarki energią oraz inżynierii środowiska i zarządzania środowiskiem naturalnym obejmuje ponad 150 publikacji krajowych i zagranicznych, w tym 2 książki i 8 ekspertyz PAN. W latach 1960-90 prowadził wykłady na Wydziale Górniczym Pol. Śl. i AGH w Krakowie. Był również visiting profesor Uniwersytetu w Pittsburgu. Jest promotorem 5 prac doktorskich oraz recenzentem 5 prac habilitacyjnych i 10 doktorskich. Pełnił wiele funkcji: kierownika Pionu Przeróbki Mechanicznej Węgla GIG (1966-68), organizatora i dyrektora Ośrodka Badawczo-Projektowego "Separator" (1971-73), podsekretarza stanu w Ministerstwie Górnictwa i Energetyki (1973-74).

W latach 1986-95 był profesorem w GIG. Jest członkiem Rad Naukowych instytutów naukowo-badawczych; był członkiem Komitetu Badań i Prognoz "Polska w XXI wieku", wiceprzewodniczącym Komitetu Kompleksowych Problemów Energii przy Prezydium PAN. Ponadto był przewodniczącym Komitetu Węglowego EKG ONZ (1973-75), wiceprzewodniczącym Państwowej Rady Gospodarki Energetycznej (1975-92). Od 1992 r. jest starszym doradcą ONZ ds. Czystej Produkcji w Paryżu, a od 1994 r. przewodniczącym Społecznej Rady Gospodarczej Wojewody Katowickiego. W 1995 r. został mianowany przewodniczącym Rady Nadzorczej "Węglokoks" S.A.

Senacka Komisja ds. Kadry Naukowej, popierając wniosek, zwróciła szczególną uwagę na potrzebę wzmocnienia kadrowego Wydziału. Wniosek poparł również Prorektor Wł. SIKORA, uzasadniając swoje poparcie faktem, iż Kandydat posiada duży dorobek naukowy i jest osobą liczącą się w swojej dziedzinie

w kraju i za granicą. Ponadto - jak wyjaśnił dodatkowo prof. J. Bendkowski - podstawowym miejscem pracy kandydata ma być Politechnika Śląska.

Wniosek został zaopiniowany przez Senat pozytywnie większością głosów (26 "tak", 4 "nie", 5 "wstrz.").

■ W następnym punkcie Senat zajął się powołaniem Uczelnianej Komisji Wyborczej. Zgodnie ze Statutem Pol. Śl. w skład UKW wchodzi:

- 3 przedstawicieli nauczycieli akademickich zatrudnionych na stanowisku profesorów zwyczajnych i profesorów nadzwyczajnych oraz innych nauczycieli ak. posiadających stopień doktora habilitowanego,
- 3 przedstawicieli pozostałych nauczycieli akademickich,
- 2 przedstawicieli pozostałych pracowników Uczelni,
- 2 przedstawicieli studentów oraz
- po jednym przedstawicielu Związków Zawodowych działających w Uczelni.

Na wniosek Kierownictwa Uczelni Senat w głosowaniu tajnym wybrał Uczelnianą Komisję Wyborczą w następującym składzie:

przewodniczący: prof.dr hab.inż. Wojciech ZIELIŃSKI (RCh)

członkowie:

dr hab.inż. Zbigniew CZECH, prof. Pol. Śl. (RAu)

dr hab.inż. Marian KOLARCZYK (RG)

dr inż. Marian MIKRUT (RE)

dr inż. Donat RENOWICZ (RM)

mgr inż. Jan ŻELIŃSKI (RIE)

mgr inż. Ryszard HEBDZYŃSKI (RMT)

mgr inż. Ewa MIANOWSKA (z-ca dyr. ds. ogólnych)

student Jacek FRANKE (RG)

student Tomasz MUSIAŁ (RG)

dr inż. Małgorzata GROCHOWSKA (NSZZ "Solidarność")

dr inż. Bożena PALUCHIEWICZ (ZNP)

JM Rektor wniosował, aby UKW przedstawiła Senatowi na następnym posiedzeniu regulamin wyborczy i terminarz wyborów. JM Rektor podziękował następnie za pracę przewodniczącemu dotychczasowej Uczelnianej Komisji Wyborczej prof. Wojciechowi CHOLEWIE i wszystkim członkom.

■ W kolejnym punkcie JM Rektor przedstawił uchwałę Rady Wydziału Elektrycz-

nego w sprawie wmurowania tablicy pamiątkowej poświęconej śp. profesorowi Zygmuntowi GOGOLEWSKIEMU. Treść uchwały Rady Wydziału jest następująca:

"1.05.1996 r. mija 100 rocznica urodzin prof.zw. Z. Gogolewskiego. Z tej okazji planowane jest zorganizowanie sesji naukowej, poświęconej prof.zw. Z. Gogolewskiemu. Sesja będzie połączona ze zjazdem statutowym Wychowanków Wydziału Elektrycznego Politechniki Śląskiej i odbędzie się w dniu 14 i 15.06.96 r. Powołano Komitet Naukowy pod przewodnictwem Dziekana Wydziału prof. T. Glinki. W zamierzeniu organizatorów jest wmurowanie tablicy pamiątkowej, poświęconej prof. Z. Gogolewskiemu. Rada Wydziału Elektrycznego Pol. Śl. wyraża zgodę na wmurowanie tablicy pamiątkowej, poświęconej osobie prof.zw. Z. Gogolewskiego".

Senacka Komisja ds. Godności Honorowych, po rozpatrzeniu wniosku, wyraziła pozytywną opinię. Dziekan Wydziału Elektrycznego prof. T. GLINKA przedstawił następnie Senatowi szczegółową charakterystykę śp. prof. Z. Gogolewskiego, z której wybraliśmy dla Państwa najistotniejsze fragmenty:

Prof. Zygmunt Gogolewski urodził się 1 maja 1896 roku w Warszawie, gdzie w 1914 r. ukończył Gimnazjum im. M. Reja z odznaczeniem "Maxima cum laude". W 1915 r. rozpoczął studia na Wydziale Elektromechanicznym Politechniki Petersburskiej im. Piotra Wielkiego. W 1917 r. wrócił do Warszawy i od 1918 r. kontynuował studia na Politechnice Warszawskiej, które ukończył w 1922 r. W latach 1923-26 był kierownikiem elektryfikacji budowanej Fabryki Lokomotyw w Chrzanowie, a w latach 1926-1939 pracował początkowo jako konstruktor, a następnie dyrektor techniczny Fabryki Maszyn Elektrycznych w Żychlinie. W roku 1932 obejmuje funkcję dyrektora technicznego centrali firmy Rohu-Zieliński, do której należała również Fabryka Maszyn Elektrycznych w Cieszynie. W okresie okupacji prof. Z. Gogolewski pracował jako nauczyciel języków obcych w Rumunii. W 1945 roku wrócił do kraju i objął funkcję dyrektora technicznego Zjednoczenia Przemysłu Maszyn Elektrycznych. W roku 1946 podejmuje pracę na Politechnice Śląskiej, na stanowisku profesora nadzwyczajnego i kierownika Katedry Urządzeń Prądów Silnych, pełniąc równocześnie funkcję dyrektora Zjednoczenia Maszyn i Aparatów Elektrycznych, a następnie w latach 1949-1950 dyrektora Centralnego Biura Konstrukcyjnego Maszyn

Elektrycznych. W 1952 r. prof. Z. Gogolewski objął kierownictwo Katedry Budowy Maszyn Elektrycznych, a w 1956 r. Katedry Maszyn Elektrycznych i funkcję tę pełnił aż do przejścia na emeryturę w r. 1966. W latach 1948-50 pełnił funkcję dziekana Wydziału Elektrycznego. W 1957 r. został mianowany profesorem zwyczajnym Politechniki Śląskiej. Od początku swojej pracy dydaktyczno-naukowej poświęcił się przede wszystkim kształceniu młodych konstruktorów maszyn elektrycznych i transformatorów. Służyły temu wykłady z "Budowy maszyn elektrycznych", prace dyplomowe i liczne skrypty oraz książki, których był autorem.

Dorobek naukowy Profesora Z. Gogolewskiego obejmuje 10 książek, 8 skryptów i ok. 50 artykułów. Był m.in. członkiem CIGRE, Komitetu Elektrotechniki PAN, Komisji Głównej Elektrotechniki Komitetu Nauki i Techniki, wieloletnim członkiem Senatu Politechniki Śląskiej i przewodniczącym Komitetu Współpracy Uczelni z Przemysłem.

Był współorganizatorem Oddziału Gliwickiego Stowarzyszenia Elektryków Polskich, a w latach 1954-56 jego prezesem. Za swoją pracę i działalność został uhonorowany wieloma odznaczeniami, m.in. Krzyżem Oficerskim Orderu Odrodzenia Polski, Złotą Odznaką Zasłużonemu dla Rozwoju Województwa Katowickiego i Złotą Odznaką Honorową SEP.

W opinii Dziekana T. Glinki, który był Jego wychowankiem, prof. Z. Gogolewski oprócz dużej wiedzy, pracowitości i doświadczenia życiowego był człowiekiem o wysokim poziomie etycznym, dokładnym, a nawet wręcz pedantycznym w pracy i wymagał tego od swoich studentów i współpracowników.

Senat w głosowaniu jawnym jednomyślnie wyraził zgodę na wmurowanie tablicy pamiątkowej poświęconej śp. profesorowi Zygmuntowi Gogolewskiemu.

■ W sprawach bieżących i wolnych wnioskach wypowiedzieli się:

- JM Rektor pogratulował prof. Wojciechowi Cholewie z okazji mianowania na stanowisko profesora zwyczajnego.
- Student J. DRAGAN wyjaśnił przyczyny zdjęcia z porządku obrad Senatu sprawy zmian w Regulaminie Samorządu Studenckiego (brak kworum na kolejnych dwóch zebraniach Rady Delegatów Studenckich).
- Prof. T. GLINKA pytał o zaawansowanie prac Senackiej Komisji ds. Statutu nad pro-

ponowaną zmianą paragrafu dotyczącego okresowej oceny nauczycieli akademickich. Przewodniczący Komisji prof. B. DRZEŻLA wyjaśnił, iż w najbliższym czasie zostaną przedstawione Senatowi wszystkie, zgłoszone w ostatnich latach, poprawki do Statutu Politechniki Śląskiej.

- Prof. R. GESSING pytał o losy nie zatwierdzonego na poprzednim posiedzeniu Senatu projektu uchwały w sprawie godzin ponadwymiarowych. JM Rektor wyjaśnił, że w wyniku dyskusji na Kolegium Rektorskim postanowiono sprawę wstrzymać, gdyż Związki Zawodowe nie wyraziły zgody na podejmowanie uchwały, która miałaby obowiązywać wstecz. W tej sprawie - zapewnił JM Rektor - odbędzie się narada z dziekanami, aby wypracować rozwiązanie możliwe do przyjęcia w trudnej sytuacji finansowej Uczelni.

- Na zakończenie JM Rektor przedstawił szczegółową relację z audienencji rektorów uczelni wyższych u Ojca Świętego w Watykanie.

Stycziowe posiedzenie Senatu należało do najkrótszych w obecnej kadencji i trwało zaledwie 2 godziny.

Z PRAC JM REKTORA

- 9 stycznia w sali Senatu odbyło się spotkanie Kierownictwa Uczelni z 15 doktorami, których prace zostały obronione z wyróżnieniem w roku 1995. Nazwiska osób, które w roku 1995 obroniły prace doktorskie z wyróżnieniem podajemy w rubryce STOPNIE NAUKOWE...

- 10 stycznia w Klubie Pracowników Politechniki Śląskiej odbyło się spotkanie noworoczne z emerytowanymi pracownikami Uczelni, należącymi do NSZZ "Solidarność". Z ramienia Kierownictwa Uczelni w spotkaniu uczestniczył Prorektor prof. Wł. Sikora.

- 19 stycznia w Politechnice Łódzkiej odbyła się Konferencja Rektorów Polskich Uczelni Technicznych, w której uczestniczyli przedstawiciele MEN. Głównym punktem obrad była dyskusja nad obszernym dokumentem przekazanym rządowi RP pt. "Szkolnictwo wyższe i nauka - stan, perspektywy, zamierzenia". Dokument ma być przedłożony Sejmowi. Dyskutowano również na temat ustawy

o wyższych szkołach zawodowych, której projekt ma być przekazany do zatwierdzenia Sejmowi. Omawiano także projekt ustawy dotyczącej utworzenia Agencji Techniki i Technologii. Stanowisko rektorów w tej ostatniej sprawie jest negatywne i w ten sposób konferencja przyczyniła się do wyrażenia przez RG Sz.W. również negatywnej opinii. Na zakończenie obrad rektorzy podjęli uchwałę, której treść jest następująca:

"Rektorzy Uczelni Technicznych uznając za podstawową misję szkół wyższych poznawanie, głoszenie i obronę prawdy, z najwyższym zaniepokojeniem obserwują narastanie negatywnych zjawisk w życiu publicznym Polski. Rektorzy wyrażają obawę, że rozwój wydarzeń może doprowadzić do kryzysu podważającego podstawowe wartości, od których zależy ciągłość trwania Narodu i Państwa.

Rektorzy apelują do społeczeństwa, a zwłaszcza do młodzieży i środowisk akademickich, o przeciwstawianie się biernej akceptacji zła, która w konsekwencji jest równoznaczna z przyzwoleniem i uznawaniem go za rzecz normalną".

W konferencji uczestniczył JM Rektor prof. W. Winkler.

■ 22 stycznia odbyło się spotkanie Kierownictwa Uczelni z dziekanami i z Komisją ds. Budżetu i Finansów, podczas którego dyskutowano głównie kolejne zmiany w zasadach finansowania jednostek uczelnianych, a m.in. uwzględnienia powierzchni użytkowej pomieszczeń eksploatowanych przez poszczególne wydziały w algorytmie rozdziału środków finansowych.

■ 23 stycznia w sali Senatu Śląskiej Akademii Medycznej odbyło się spotkanie tzw. Porozumienia Rektorów Uczelni Wyższych Województwa Katowickiego, Opolskiego i Częstochowskiego. W spotkaniu brali udział również pełnomocnicy rektorów ds. komputeryzacji. Ze strony naszej Uczelni w spotkaniu uczestniczyli: JM Rektor prof. W. Winkler, Prorektor prof. Wł. Sikora i pełnomocnik rektora ds. budowy sieci komputerowej na Śląsku dr inż. K. Nałęcki. Prorektor Wł. Sikora przedstawił stan zaawansowania i perspektywy rozwoju sieci komputerowej na terenie Gliwic, Katowic i Sosnowca oraz zasady finansowania tej inwestycji.

■ 29 stycznia obradowało Kolegium Rektorów. Omawiano sprawy bieżące Uczelni oraz program lutowego posiedzenia Senatu.

STOPNIE NAUKOWE I STANOWISKA

■ Wyróżnione doktoraty

1. dr inż. Piotr STACHURSKI (RAr, promotor dr hab.inż.arch. Andrzej Niezabitowski, prof. Pol.Śl.)
2. dr inż. Magdalena NOWAK (RAr, promotor dr hab.inż.arch. Andrzej Niezabitowski, prof. Pol.Śl.)
3. dr inż. Wiesława MIKOŚ-RYTEL (RAr, promotor dr hab.inż. Adam Lisik, prof. Pol.Śl.)
4. dr inż. Krzysztof JASTRZĄB (RCh, promotor prof.dr hab.inż.arch. Józef Szarawara)
5. dr inż. Janusz LASOTA (RCh, promotor dr hab.inż. Andrzej Mianowski, prof. Pol.Śl.)
6. dr inż. Zdzisław ADAMCZYK (RG, promotor prof.dr hab. Lidia Chodyniecka)
7. dr inż. Bernard WITEK (RE, promotor prof.dr hab.inż. Wilibald Winkler)
8. dr inż. Ireneusz SZCZYGIEŁ (RIE, promotor dr hab.inż. Kazimierz Kurpisz, prof. Pol.Śl.)
9. dr inż. Andrzej SOKOŁOWSKI (RMT, promotor prof.dr hab.inż. Jan Kosmol)
10. dr inż. Bożena SKOŁUD (RMT, promotor dr hab.inż. Ryszard Knosala, prof. Pol.Śl.)
11. dr inż. Jerzy MENDAKIEWICZ (RMT, promotor dr hab.inż. Ewa Majchrzak, prof. Pol.Śl.)
12. dr inż. Krzysztof JANERKA (RMT, promotor prof.dr inż. Zbigniew Piątkiewicz)
13. dr inż. Adam ZARYCHTA (RMT, promotor prof.dr hab.inż. Leszek Dobrzański)
14. dr inż. Jacek PAWLICKI (RM, prof.dr hab. inż. Franciszek Grosman)
15. dr inż. Marek PLAZA (RM, dr hab. inż. Jerzy Okrajni, prof. Pol.Śl.)

■ Doktoraty

Stopień doktora nauk uzyskali:

- **mgr Zdzisław ADAMCZYK** (l.35) z Instytutu Geologii Stosowanej; temat pracy doktorskiej - "Geneza oraz przydatność korelacyjna i surowcowa wkladek płonnych z pokładów węgla górnych warstw brzeżnych niecki jejkowickiej", promotor - prof.dr hab. Lidia CHODYNIECKA, RG - 19.12.95 r.
- **mgr inż.arch. Maria BIELAK** (l.32) z Katedry Architektury i Metodyki Projektowania; temat pracy - "Aspekty znaczeniowe obiektu architektonicznego na przykładzie ratusza miejskiego", promotor - dr hab.inż.arch. Elżbieta NIEZABITOWSKA prof. Pol. Śl., RAr - 10.01.96 r.

- **mgr inż. Sławomir SUCHOŃ** (1.30) z Katedry Procesów Budowlanych; temat pracy - "Związki parametrów reologicznych mieszanki betonowej z jej stanem struktury. Model predykcji z aplikacją komputerową", promotor - dr hab.inż. Janusz SZWABOWSKI prof. Pol. Śl., RB - 15.01.96 r.
- **mgr inż.arch. Katarzyna UJMA-WĄSO-WICZ** (1.30) z Katedry Architektury i Metodyki Projektowania; temat pracy - "Wybrane elementy projektowania architektonicznego dla osób niepełnosprawnych", promotor - dr hab.inż.arch. Stefan ZEMŁA prof. Pol. Śl., RAr - 17.01.96 r.
- **mgr inż. Miquel WATLER** (1.31) z Politechniki Krakowskiej; temat pracy - "Strategie sterowania energoelektronicznym przekształtnikiem macierzowym", promotor - prof.dr hab.inż. Tadeusz SOBCZYK, RE - 23.01.96 r.
- **mgr Grażyna ADAMUS** (1.33) z Zakładu Polimeryzacji Jonowej Centrum Chemii Polimerów PAN w Zabrze; temat pracy - "Badania nad syntezą i biodegradacją nowych materiałów polimerowych zawierających poli (4-metylo-2-2) oksetanon", promotor - doc.dr hab.inż. Andrzej STOLAROWICZ, RCh - 24.01.96 r.
- **mgr inż. Andrzej WANIC** (1.31) z Zakładu Procesów Polikondensacyjnych Centrum Chemii Polimerów PAN w Zabrze; temat pracy - "Badania procesu syntezy polimidów zawierających układy naftalenowe", promotor - doc.dr hab.inż. Danuta SEK, RCh - 24.01.96 r.

■ **Habilitacje**

Stopień doktora habilitowanego uzyskali:

- **dr inż. Józef ŚLEDZIONA** (1.44) z Katedry Technologii Stopów Metali i Kompozytów, w zakresie inżynierii materiałowej; RM - 5.07.95 r., zatwierdzenie przez CK ds. TNiSN - 18.12.95 r.
- **dr inż. Marek SITARZ** (1.41) z Instytutu Transportu w zakresie budowy i eksploatacji maszyn oraz transportu; Najwyższy Komitet Kwalifikacyjny Federacji Rosyjskiej, Moskwa - 10.11.95 r.

■ **Stanowisko profesora nadzwyczajnego**

JM Rektor mianował z dniem 15 stycznia 1996 r. na stanowisko profesora nadzwyczajnego **dra hab.inż. Marka PRONOBISA** (RIE).

Gratulacje

ORGANIZACJA

W styczniu 1996 r. ukazały się następujące akty normatywne Rektora Politechniki Śląskiej:

■ **Zarządzenia**

- Nr 4/95/96 z dnia 18 stycznia w sprawie powołania Komisji ds. opracowania tematów zadań na sprawdziany przedmiotowe obowiązujące kandydatów na I rok studiów wieczorowych rozpoczynających się w semestrze letnim w roku akademickim 1995/96.
- Nr 5/95/96 z dnia 22 stycznia w sprawie obowiązku ubezpieczenia się pracowników wyjeżdżających służbowo za granicę w celach naukowych.
- Nr 6/95/96 z dnia 23 stycznia w sprawie ustanowienia gospodarzy obiektów Uczelni oraz zasad rozliczania jednostek z kosztów eksploatacji tych obiektów.
- Nr 7/95/96 z dnia 26 stycznia w sprawie opłat za zajęcia na studiach w Politechnice Śląskiej w semestrze letnim w roku akademickim 1995/96.

■ **Pisma okólne**

- Nr 5/95/96 z dnia 3 stycznia w sprawie dodatkowych dni wolnych od pracy w 1996 roku.
- Nr 6/95/96 z dnia 22 stycznia w sprawie powołania Uczelnianej Komisji Wyborczej.
- Nr 7/95/96 z dnia 29 stycznia w sprawie odpłatności za miejsce, pokój lub segment w hotelach asystenckich Politechniki Śląskiej.

WSPÓŁPRACA Z ZAGRANICĄ

■ **Wyjazdy**

W styczniu 1996 r. zarejestrowano 27 wyjazdów zagranicznych. A oto kraje, do których udali się nasi pracownicy: Czechy (8 osób), Niemcy (4), Rosja (3), Dania (2), Węgry (2), Włochy (2) oraz Belgia, Francja, Hiszpania, Japonia, Szwecja i Wielka Brytania (po jednej osobie). Cel wyjazdów: konferencje - 8, staże - 7, konsultacje - 6, wymiana bezdezwizowa - 6.

■ Przyjazdy

Do Uczelni przybyło w tym miesiącu tylko 7 osób z zagranicy, w tym 3 osoby na studia doktoranckie (z Jemenu), 2 - na zaproszenie (z Czech) i 2 - w ramach wymiany bezdekwizowej (z Niemiec).

REKTORZY W WATYKANIE

4 stycznia przybyło do Watykanu 57 rektorów szkół wyższych z całej Polski na spotkanie z Ojcem Świętym Janem Pawłem II. Głównym inicjatorem i organizatorem wyjazdu był **prof. Michał Seweryński**, rektor Uniwersytetu Łódzkiego i przewodniczący Konferencji Rektorów Uniwersytetów Polskich. Jednym z uczestników spotkania był JM Rektor Politechniki Śląskiej prof. Wilibald Winkler. Spotkanie z Ojcem Św. odbyło się o godz. 12.00 w Sali Konsystorskiej. Jest to sala, w której Ojciec Św. przyjmował dotychczas tylko głowy koronowane. Miejsce spotkania miało podkreślić jego ważność.

W imieniu rektorów przemawiał prof. M. Seweryński. Przedstawił on sytuację szkolnictwa wyższego w Polsce, uwypuklając sprawy jego finansowania. Ojcu Św. wręczono dar od rektorów w postaci rzeźby głowy pn. "Dziewczyna z gór", wykonanej przez studentkę Akademii Sztuk Plastycznych w Warszawie w ramach pracy dyplomowej. A oto fragmenty przemówienia Ojca Świętego Jana Pawła II, wygłoszonego na tym spotkaniu:

"...Szanowni Państwo

Pragnę serdecznie powitać i pozdrowić wszystkich rektorów uczelni akademickich z całej Polski. Poprzez was chciałbym pozdrowić pracowników naukowych i dydaktycznych wszystkich stopni, również pracowników administracyjnych i technicznych, a zwłaszcza wielką rzeszę studentów wszystkich polskich uczelni. (...)

Nasze dzisiejsze spotkanie ma jednak charakter wyjątkowy, nie przesadzę, jeśli powiem - historyczny. Witając Państwa, mam głęboką świadomość tego, jak wiele nas łączy: spotykamy się przecież w imię wspólnej miłości do prawdy, dzieląc troskę o dalsze losy nauki w Polsce. Uczelnie akademickie są także miejscem formacji młodego pokolenia polskiej inteligencji. Jest to niezwykle odpowiedzialna służba dla Narodu i jego przyszłości. Mam na myśli nie tylko wykształcenie w wąskim zakresie naukowej specjalizacji, lecz także wychowanie do pełni ludzkiej osobowości. Nakłada to na profesorów i wszystkich pracowników

dydaktycznych szczególną odpowiedzialność i zobowiązanie, aby dzielić się ze studentami nie tylko zasobem własnej wiedzy naukowej, ale także bogactwem swego człowieczeństwa. Wśród młodzieży akademickiej istnieje wielkie zapotrzebowanie na wzorce osobowe, to znaczy na profesorów, którzy staliby się dla nich prawdziwymi mistrzami i przewodnikami.

Na tym tle widać wyraźnie, jak doniosła jest rola szkół akademickich. To w znacznej mierze na nich spoczywa odpowiedzialność za życie duchowe i intelektualne Narodu. Polska znajduje się dzisiaj na bardzo ważnym wirażu dziejów. Decydują się losy Narodu, ich przyszły kształt, także ich ciągłość. W tym ważnym procesie nie może braknąć twórczego wkładu polskich uczonych, profesorów, a także studiującej młodzieży. Nie może braknąć ich twórczego zaangażowania. (...)

Być członkiem społeczności uniwersyteckiej zobowiązuje! Trzeba, aby środowiska akademickie odzyskały swój tradycyjny autorytet moralny, aby stawały się na nowo sumieniem narodu, dając przykład cnót obywatelskich i patriotycznych. (...)

W okresie Świąt Bożego Narodzenia i po Nowym Roku tymi słowami pragnę wyrazić moje życzenie dla wszystkich Państwa jako rektorów i dla wszystkich uczelni, jakie reprezentujecie. Niech dar tej Mądrości, o której mówi liturgia, stanie się coraz pełniej udziałem waszych środowisk akademickich, aby profesorem i studenci - każdy na swoim miejscu - umieli realizować swoje powołanie na miarę czasów, w których przyszło nam żyć - na miarę kończącego się drugiego tysiąclecia"...

Pełny tekst przemówienia Ojca Świętego zamieściła w języku polskim włoska prasa (Osservatore Romano z dnia 5 stycznia). Opublikował go również tygodnik "Niedziela" z 21 stycznia 1996 r.

ASPIRACJE I OCZEKIWANIA studentów I roku Politechniki Śląskiej

W listopadzie 1995 r. ukazała się kolejna publikacja autorów Jerzego BRODY i Wacława PLUSKIEWICZA, dotycząca aspiracji i oczekiwań studentów I roku naszej Uczelni. Prezentowane w publikacji badania przeprowadzone zostały w środowisku studentów Politechniki Śląskiej rozpoczynających naukę na pierwszym semestrze studiów dziennych w roku akademickim 1995/96. Przedmiotem

tych badań byli studenci wszystkich, dwudziestu kierunków prowadzonych w Uczelni. Uwzględniono także różne rodzaje studiów (magisterskie, inżynierskie) prowadzone w ramach danego kierunku, a także lokalizację tych kierunków (Gliwice, Katowice, Rybnik). Ogólna zasada przyświecająca autorom była taka: wyodrębnić każdą grupę studentów (kierunkową, specjalizacyjną, regionalną), która była rekrutowana na odrębnych zasadach. Zastosowanie tej zasady dało w wyniku dwadzieścia sześć różnych kategorii wyodrębnionych w zamieszczonych w części drugiej opracowania tablicach. Badania zostały przeprowadzone w połowie października 1995 roku, to znaczy w drugim i trzecim tygodniu zajęć dydaktycznych pierwszego roku studiów.

Do badań wybrano próbę kwotowo-losową stanowiącą około 20% liczby studentów I roku. Podobnie jak w latach poprzednich na większości kierunków (14) dominowali wśród ankietowanych absolwenci technikum, natomiast na 10 kierunkach dominowali absolwenci liceum ogólnokształcącego.

Opracowanie składa się z części opisowej i tabelarycznej. W części opisowej przedstawiono kolejno:

- charakterystykę badanej zbiorowości z uwzględnieniem takich cech, jak rodzaj ukończonej szkoły średniej, miejsce stałego zamieszkania, płeć ankietowanych;
- aspiracje życiowe i edukacyjne ankietowanych; ich hierarchię wartości życiowych i miejsce, jakie w niej zajmują studia wyższe; uwarunkowania społeczne podjęcia studiów wyższych;
- oczekiwania związane ze studiami wyższymi, nadzieje i obawy postrzegane u progu nauki w Politechnice Śląskiej;
- motywacje wyboru kierunków i przyszłego zawodu.

W części tabelarycznej zamieszczono szczegółowe dane liczbowe dotyczące uzyskanych odpowiedzi na ankiety na poszczególnych kierunkach studiów.

A oto najważniejsze wnioski o charakterze ogólnym, które Autorzy opracowania przedstawili w postaci tezewej:

- Podjęcie studiów jest oceniane jako sukces życiowy przez większość studentów tych kierunków, na których obowiązywał egzamin wstępny. Na ocenę tę wpłynęły przede wszystkim: zgodność wybranego kierunku z zainteresowaniami oraz możliwość ciekawej pracy po ukończeniu studiów.

- Studenci, którzy podjęli studia bez egzaminu wstępnego kierowali się w większym stopniu innymi, często pozaedukacyjnymi motywami.
- Studenci kierunków, na których obowiązywał egzamin wstępny kierowali się w swym wyborze przede wszystkim aspiracjami edukacyjnymi i zawodowymi.
- Podjęcie studiów na kierunkach, na których nie było egzaminu wstępnego, wpływało często z ogólnej potrzeby wyższego wykształcenia, a wybór kierunku studiów był raczej sprawą przypadku lub zdeterminowany był przez motyw pozaedukacyjne.
- Większość studentów, zwłaszcza tych, którzy wiążą ze studiami konkretne plany zawodowe i życiowe oczekuje, że dzięki studiom zdobędzie solidną wiedzę zawodową oraz ciekawą pracę po ich ukończeniu.
- Studenci oczekują, aby wykładowcy byli przede wszystkim dobrymi nauczycielami, potrafiącymi przystępnie przekazać wiedzę. Na te pragnienia wpłynęły zarówno doświadczenia wyniesione ze szkoły średniej, jak i edukacyjne i zawodowe aspiracje nowo przyjętych studentów.
- Obawy, które trapią największą liczbę studentów związane są z trudnościami w zrozumieniu i opanowaniu treści programowych oraz z lękiem przed zbyt dużymi wymaganiami ze strony egzaminatorów.
- Pełną aprobatę dla wybranego kierunku studiów wyrazili ci, którzy dokonali wyboru zgodnie ze swoimi zainteresowaniami oraz aspiracjami. W większości są to studenci kierunków, na których obowiązywał egzamin wstępny.
- O poziomie determinacji wielu studentów w kwestii wyboru kierunku studiów świadczą ich próby dostania się na inny kierunek niż studiowany obecnie oraz ich deklaracje, że są kierunki bardziej dla nich atrakcyjne.
- Możliwość odpłatności za studia nie jest aprobowana przez większość studentów i zależy przede wszystkim od stopnia akceptacji i atrakcyjności wybranego kierunku.
- Poziom edukacyjnych aspiracji studentów związany jest z ich rodzajem studiów. Wykształcenie na poziomie inżynierskim satysfakcjonuje przede wszystkim studentów takich studiów, natomiast studenci studiów magisterskich uznają wyższe studia zawodowe za niewystarczające dla zdobycia pełnych kwalifikacji zawodowych.

Ponadto w ostatnich latach - jak wynika z badań - zauważalna jest w naszej Uczelni ten-

dencja feminizacji, szczególnie na takich kierunkach, jak Architektura i Urbanistyka, Inżynieria i Ochrona Środowiska, Matematyka, Zarządzanie i Marketing oraz Technologia Chemiczna. Politechnika Śląska staje się ponownie Uczelnią ponadregionalną, co jest widoczne przede wszystkim na kierunkach zlokalizowanych w Gliwicach. W roku 1995 odsetek studentów I roku spoza woj. katowickiego wyraźnie wzrósł w stosunku do lat poprzednich.

KRONIKA ŻAŁOBNA

■ 2 stycznia 1996 roku zmarła w wieku 75 lat **Janina KŁAPKOWSKA**, emerytowana, wieloletnie pracownica Dziekanatu Wydziału Elektrycznego.

Uroczystości pogrzebowe odbyły się 5 stycznia na Cmentarzu Centralnym w Gliwicach, gdzie została pochowana.

■ 9 stycznia 1996 roku zmarł w wieku 71 lat **prof.zw.dr inż. Stanisław MALZACHER**, emerytowany nauczyciel akademicki (1947-94), wybitny naukowiec i wychowawca młodej kadry naukowej oraz wielu pokoleń inżynierów elektroników, specjalista w zakresie elektroniki przemysłowej, miernictwa elektronicznego i badań nieniszczących. Był współtwórcą Wydziału Automatyki, wieloletnim dziekanem i prodziekanem, kierownikiem Katedry Elektroniki, zastępcą dyrektora Instytutu Elektroniki i kierownikiem Zakładu Podstaw Elektroniki. Członek Komitetu Metrologii PAN, Komitetu Elektroniki i Telekomunikacji PAN oraz Polskiego Komitetu Elektrotechniki. Odznaczony m.in. Złotym Krzyżem Zasługi, Krzyżem Kawalerskim Orderu Odrodzenia Polski i Medalem Edukacji Narodowej. Wielokrotnie wyróżniony nagrodami Ministra i Rektora. Odszedł Człowiek niezwykle skromny i życzliwy o dużym autorytecie moralnym, głęboko oddany sprawie społeczności akademickiej i Wydziału.

W pamięci wszystkich, którzy się z Nim zetknęli pozostanie nie tylko jako inżynier, naukowiec i wspaniały wykładowca, ale także jako Człowiek o szerokich zainteresowaniach związanych z malarstwem, muzyką, historią, fotografią i turystyką górską.

Msza św. żałobna została odprawiona 13 stycznia w Kościele Katedralnym Św. Ap. Piotra i Pawła. Został pochowany na Cmentarzu Centralnym w Gliwicach.

■ 22 stycznia 1996 roku zmarła w wieku 47 lat **dr inż. Janina SZEBESZCZYK**, adiunkt w Instytucie Automatyki. Była absolwentką Wydziału Automatyki. Przez rok pracowała w Zakładach Konstrukcyjno-Mechanizacyjnych Przemysłu Węglowego, a następnie w Zakładzie Systemów Pomiarowych Instytutu Automatyki. Specjalizowała się w automatyzacji procesów technologicznych w stacjach uzdatniania wody. Pod jej kierownictwem opracowano przepływomierz z głowicami nakładanymi na rurociąg. Była autorką lub współautorką ponad 30 publikacji naukowych oraz 6 skryptów z zakresu miernictwa i systemów pomiarowych. Wypromowała 10 dyplomatów. W 1994 r. została koordynatorem projektu JEP 08029-94 pt. "Nauczanie w dziedzinie sensorów i systemów sensorycznych", w którym uczestniczy 7 ośrodków naukowych, w tym 4 zagraniczne (Paryż, Magdeburg, Turyn). W 1995 roku była organizatorką Szkoły Letniej nt. "Technologie i konstrukcje sensorów i systemów sensorycznych" z udziałem 12 wykładowców z zagranicy.

Była wzorowym nauczycielem akademickim i cieszyła się dużym szacunkiem współpracowników i studentów.

W zmarłej utraciliśmy serdecznego przyjaciela i wartościowego człowieka.

Msza św. żałobna została odprawiona 24 stycznia w Kościele Katedralnym Św. Ap. Piotra i Pawła. Została pochowana na Cmentarzu Centralnym w Gliwicach.

■ 31 stycznia 1996 roku zmarła w wieku 87 lat **prof.zw.dr hab. Eligia TURSKA**, emerytowany nauczyciel akademicki, wybitny naukowiec i wychowawca młodej kadry naukowej i kilku pokoleń inżynierów chemików, autorka wielu pionierskich prac naukowych opublikowanych w kraju i za granicą, twórcza polskiej szkoły fizykochemii polimerów. Wykładała w Politechnice Wrocławskiej, Politechnice Łódzkiej i Politechnice Śląskiej. Była zastępcą dyrektora ds. Naukowych Centrum Chemii Polimerów PAN w Zabrze oraz członkiem wielu Rad Naukowych i kolegów redakcyjnych czasopism naukowo-technicznych. Odznaczona m.in. Krzyżem Komandorskim i Krzyżem Kawalerskim Orderu Odrodzenia Polski. Była człowiekiem o wielkiej wiedzy, oddanym sprawom nauki w kraju, niezwykle skromnym i szlachetnym.

Msza św. żałobna została odprawiona 7 lutego w Kościele Katedralnym Św. Ap. Piotra i Pawła. Została pochowana na Cmentarzu Centralnym w Gliwicach.

PROFESOR STANISŁAW MALZACHER

wspomnienie pośmiertne

Stanisław Malzacher urodził się 11 sierpnia 1924 r. we Lwowie, w rodzinie radcy samorządu miejskiego. W latach 1936-1939 był uczniem VI Gimnazjum im. Stanisława Staszica we Lwowie, a po wybuchu wojny w czasie pierwszej okupacji radzieckiej, uczniem 8 i 9 klasy szkoły średniej, w którą przekształcono VI Gimnazjum. W okresie niemieckiej okupacji Lwowa uczęszczał na Wydział Elektryczny Technicznej Szkoły Zawodowej, którą ukończył w 1943 r., uzyskując tytuł technika elektryka. Jednocześnie, w tym samym czasie złożył egzamin dojrzałości w liceum matematyczno-fizycznym, prowadzonym w trybie tajnego nauczania. Od września 1943 r. do czerwca 1944 r. pracował we Lwowskich Warsztatach Kolejowych w charakterze praktykanta. Przez cały okres okupacji niemieckiej był również żołnierzem Armii Krajowej, chociaż nie brał bezpośrednio udziału w walce zbrojnej.

Ponowne zajęcie Lwowa przez wojska radzieckie i uruchomienie Lwowskiego Instytutu Politechnicznego - czyli dawnej Politechniki Lwowskiej - pozwoliło Mu rozpocząć studia na Wydziale Elektrycznym, na którym do chwili wyjazdu ze Lwowa do Polski w 1946 r. kończy pełne cztery semestry studiów. Piąty semestr rozpoczął już na Wydziale Elektrycznym Politechniki Śląskiej w Gliwicach.

Swe studia na Politechnice Śląskiej, w grupie telekomunikacyjnej, zakończył w 1949 r. dyplomem, uzyskując tytuł magistra inżyniera elektryka. Stopień naukowy doktora nauk technicznych nadała Mu Rada Wydziału Elektrycznego Politechniki Śląskiej w 1963 r. na podstawie rozprawy doktorskiej pt.: "Analiza mostka Maxwella o nieliniowych indukcyjnościach".

Jeszcze przed ukończeniem studiów, bo we wrześniu 1947 r. został zaangażowany na stanowisko młodszego asystenta Katedry Radiotechniki Politechniki Śląskiej i od tego czasu datuje się Jego praca w Uczelni. W 1950 r. został mianowany starszym asystentem, w dwa lata później adiunktem - najpierw w Katedrze Radiotechniki, a od 1954 r. po jej przemianowaniu, w Katedrze Elektroniki Przemysłowej. W 1964 r. został przeniesiony wraz z Katedrą Elektroniki Przemysłowej na Wydział Automatyki (obecnie Wydział Automatyki, Elektroniki i Informatyki) Politechniki Śląskiej. W 1966 r. został mianowany docentem etatowym, a wkrótce potem powierzono Mu funkcję prodziekana ds. nauki na Wydziale Automatyki. Funkcję tę pełnił do 1973 r. W latach 1969-1971 pełnił również funkcję kierownika Katedry Elektroniki. W lutym 1975 r. przyznano Mu tytuł profesora nadzwyczajnego i powołano na stanowisko prof.nzw. w Instytucie Elektroniki. Stanowisko profesora zwyczajnego uzyskał w 1991 r. W latach 1981-84 był dziekanem Wydziału Automatyki i Informatyki, który z jego inicjatywy nosi obecnie nazwę Wydziału Automatyki, Elektroniki i Informatyki. W Instytucie Elektroniki pełnił (do przejścia na emeryturę we wrześniu 1994 r.) funkcję zastępcy dyrektora ds. nauki i kierownika Zakładu Podstaw Elektroniki.

Od początku działalności w Politechnice Śląskiej tematyka prac zarówno ogłoszonych drukiem, jak i zrealizowanych praktycznie przez Profesora dotyczyła zawsze układów elektronicznych. Już bardzo wcześnie ustaliła się ona i ograniczała do dziedziny układów stosowanych w miernictwie elektronicznym, a w szczególności do dziedziny wtórnego przetwarzania sygnałów pomiarowych i badań nieniszczących. Jego zainteresowanie tą tematyką wynikało z realizacji wieloletniej praktyki przemysłowej (w różnych instytutach branżowych pracował w wymiarze 1/2 etatu), z potrzeb regionu, z 30-letniej współpracy w tym zakresie m.in. z Instytutem Metalurgii Żelaza w Gliwicach i wreszcie z osobistych kontaktów z naukowcami o podobnych zainteresowaniach w kraju i za granicą. Z tej samej dziedziny wykonał pracę doktorską, pisał artykuły, książki i skrypty, wygłaszał referaty. Był promotorem 15 prac doktorskich, w tym 10 prac, których tematyka dotyczyła układów elektronicznych stosowanych w miernictwie i badaniach nieniszczących. Dziesięć prowadzonych przez Niego prac doktorskich w ostatnich latach było związanych z tematyką prac badawczych wynikających ze współpracy z PAN, instytutami naukowymi krajowymi i zagranicznymi lub z przemysłem. Omawiana dziedzina stała się wreszcie przedmiotem dwóch specjalnych wykładów, opracowanych dla specjalności "aparatura elektroniczna". Można powie-

dzień, że dzięki tej działalności udało się prof. S. Malzacherowi stworzyć pewnego rodzaju, jedyną w kraju, szkołę zastosowań elektroniki w badaniach nieniszczących.

W okresie 1981-85 została opracowana przez zespół Profesora nowa, tzw. elektromagnetyczno-akustyczna metoda wytwarzania i odbioru fal ultradźwiękowych, która ma bardzo istotne znaczenie w badaniach nieniszczących.

Od 1983 roku prof. S. Malzacher pracował wraz z grupą współpracowników nad wiroprowadową konduktometrią ze wspomaganiami komputerowym. Prace te stały się źródłem inspiracji dla publikacji, referatów i rozpraw doktorskich. Jednym z najciekawszych i oryginalnych rozwiązań z tej dziedziny jest pierwszy polski wzorzec konduktywności dla konduktometrii wiroprowadowej.

Jako znany w kraju specjalista z dziedziny układów elektronicznych i aparatury elektronicznej prof. S. Malzacher był recenzentem wielu prac doktorskich, opiniodawcą prac habilitacyjnych, dorobku naukowego i innych.

Działalność naukowa prof. S. Malzachera została udokumentowana 76 publikacjami, 9 książkami i 11 skryptami oraz wieloma opracowaniami niepublikowanymi.

W dydaktyce prof. S. Malzacher był zwolennikiem nowoczesnego, tzw. "obudowanego" wykładu, korzystającego - w rozsądny sposób - z możliwości, jakie stwarza współczesna "technologia kształcenia". W swoim czasie lansował w Uczelni stosowanie tzw. elektronicznych maszyn dydaktycznych na wzór amerykański i nauczanie wspomaganie komputerowo, do czego znów się dziś wraca. Zasady te w miarę możliwości wykorzystywał w prowadzonych przez siebie wykładach np. z układów elektronicznych (I i II). Wszystkie prace dyplomowe w kierowanym przez niego Zakładzie Podstaw Elektroniki były powiązane z aktualnie prowadzonymi pracami naukowymi.

Profesor prowadził również wykłady, seminaria i prace dyplomowe najpierw w Uniwersytecie Śląskim, a później (aż do emerytury) w Wyższej Szkole Inżynierskiej w Opolu.

Ścisłe związaną z działalnością naukową, była działalność Profesora zmierzająca do wdrożenia w gospodarce narodowej nowoczesnych rozwiązań technicznych. Do 1975 r. Profesor opracował 10 oryginalnych, opatentowanych rozwiązań przetworników i układów pomiarowych, które zostały wdrożone w przemyśle. Były to między innymi układy elektroniczne do pomiaru sił w obrabiarkach specjalnego typu, układy do badania parametrów drgań mechanicznych itp. Był również autorem elektronicznego sejsmometru do badania drgań górotworu (GIG), współautorem przyrządu do pomiaru grubości ścian stalowych jednostronnie dostępnych, wielu wersji tzw. "mostków sortujących" do badań nieniszczących i innych.

W latach 1975-1980 opracował wraz z zespołem system przetwarzania komputerowego wyników nieniszczącej kontroli grubych blach stalowych. Było to pierwsze tego rodzaju urządzenie w kraju; zainstalowane w jednej z hut działa do chwili obecnej.

W ostatnim dwudziestolecu był członkiem Komitetu Metrologii PAN, Komitetu Elektroniki i Telekomunikacji PAN i Polskiego Komitetu Elektrotermii. Był wielokrotnie wyróżniony nagrodami ministerialnymi i uczelnianymi.

W uznaniu zasług został odznaczony Złotym Krzyżem Zasługi, Krzyżem Kawalerskim Orderu Odrodzenia Polski i Medalem Komisji Edukacji Narodowej.

Dla przedstawienia pełnej sylwetki prof. S. Malzachera należy dodać, że miał On liczne zainteresowania związane nie tylko z nauką i dydaktyką. Lubił literaturę piękną, był dobrym akwarelistą, znawcą obrazów polskich malarzy XX w., entuzjastą dobrych koncertów.

Jest autorem pięknej książki o wybitnym naukowcu i człowieku Profesorze Tadeuszu Zagajewskim, naszym Mistrzu i Nauczycielu.

Niestety nie zdążył zrealizować wielu ciekawych i potrzebnych zamierzeń. Do końca pracował nad historią Instytutu Elektroniki. Pozostał rozpoczęty zarys historii radiostacji gliwickiej.

Na Cmentarzu Centralnym w Gliwicach w dniu 13 stycznia 1996 roku zęgnęło Go wraz z Rodziną bardzo liczne grono kolegów, współpracowników i wychowanków. Były bardzo piękne wystąpienia Kolegów i Przyjaciół. Pozostał żal, Jego dokonania i Pamięć o Nim.

Jan Chojcan

Opracowanie redakcyjne: dr inż. Marian Mikrut, Instytut Elektroenergetyki i Sterowania Układów Pol. Śl., Gliwice, ul. B. Krzywoustego 2, p. 623, tel. 37-26-22

Edycja sieciowa: URL: <http://www.polsl.gliwice.pl/alma.mater/biuletyn/index.html>

Łamanie komputerowe i druk:

Zakład Graficzny Politechniki Śląskiej, Gliwice ul. Kujawska 1, tel. 37-21-97

zam. 77/96 350 egz.